

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеној јавној расправи о Нацрту плана развоја Градске општине Стари град
за период од 2025. до 2031. године

Одлуком Скупштине градске општине Стари град број 020-365/2022 од 5. 5. 2022. године (“Службени лист града Београда”, број 49/2022) покренут је поступак израде Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године и исту исту објавила на званичном сајту општине са позивом грађанима и свим заинтересованим странама и организацијама цивилног друштва да узму учешће у раду тематских радних група и допринесу процесу израде давањем предлога и сугестија. Решењем председника број 020-657/2022 од 27.07.2022. године формиран је Координациони тим за израду Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2024. до 2030. године. Наведеним решењем је Координациони тим обавезан да спроведе јавну расправу и да у року од 15 дана од одржавања јавне расправе утврди нацрт Плана развоја и исти достави Већу градске општине ради утврђивања предлога Плана развоја и упућивања Скупштини на усвајање. У изради Нацрта Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2024. до 2030. године учествовали су Координациони тим за израду Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2024. до 2030. године, Радна група за друштвене делатности, Радна група за економски развој, Радна група за одрживи развој и урбанизам. Градска општина Стари град је током целог процеса имала консултативну подршку Београдске банкарске академије, експерата из области економије, менаџмента и финансија. Истовремено, током израде Нацрта плана, Градска општина Стари град је од 2022. до 2024. године путем попуњавања укупно 11.000 потписаних упитника грађана о пројектима, мерама, активностима, пољима унапређења у потпуности испунила законом предвиђену обавезу спровођења консултација током израде документа, уз укључивање репрезентативних представника заинтересованих страна и циљних група.

Одредбама члана 36. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/2018) прописано је да је надлежни предлагач дужан да пре подношења на разматрање и усвајање документа јавне политике, спроведе јавну расправу о том документу и да припреми извештај о спроведеној јавној расправи.

Чланом 7. Одлуке о јавним расправама („Службени лист града Београда“, број 103/2022) предвиђено је да обавезну јавну расправу организује и спроводи Веће градске општине, на начин и по поступку прописаном за јавну расправу о нацрту општег акта, као и да обавезна јавна расправа спроводи се на начин и по поступку прописаном овом одлуком за јавну расправу о нацрту општег акта, која је прописана овом одлуком ако није другачије предвиђено.

Закључком Већа о спровођењу јавне расправе о Нацрту плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године број 020-990/2024 од 29. 11. 2024. године упућен је јавни позив представницима органа и организација, удружења, привредних субјеката, стручне јавности, као и другим заинтересованим лицима, за учешће у јавној расправи о Нацрту плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године. Јавна расправа је одржана у периоду од 7. 12. до 23. 12. 2024. године.

Текст Нацрта Нацрту плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године представљен је јавности и на завршном отвореном састанку (округлом столу) који је одржан 23.12.2024. у скупштинској сали зграде Градске општине општине Стари град, са почетком у 12 часова.

Нацрт Плана развоја је у име Координационог тима представио Бојан Бојић, руководиоца Одељења за друштвене делатности и пројекте развоја. Након представљања Нацрта, пристни су имали могућност да изнесу своје примедбе, предлоге и сугестије.

Прва је реч добила Светлана Стевовић, дипломирани грађевински инжењер, која је изразила задовољство представљеним Нацртом, пре свега јер из искуства препознаје да га је израдио тим мултидисциплинарних професионалаца, посебно у делу који се односи на анализе и статистике. Светлана је сугерисала да се у поглављу које се односи на заштиту животне средине, паркове и одрживи развој, предвиди да свака улица на Старом граду има дрворед или жардинијере са цвећем, нарочито тамо где не постоје услови за садњу стабала, будући да има много улица које су у бетону и где уопште нема биљака. Такође, Светлана је предложила да се градска општина повеже са пројектима ЕУ и да се нађе начин за суфинансирање изградње зелених кровова, јер ће то значајно допринети квалитету ваздуха на општини Стари град. Предложила је и да се на исти начин обезбеде средства за уградњу фотонапонских панела на фасаде, балконе и кровове, јер је то нешто што доприноси енергетској ефикасности. Што се тиче паркова, Светланин предлог је да се са нашег најзначајнијег парка Калемегдана, који треба да буде оличење онога што Стари град јесте - концентрација квалитета, културе и традиције, уклоне пластика и луна паркови, светлосно и звучно загађење, и да се уместо тога направе играонице за децу и игралишта где ће бити само дрвене играчке и љуљашке, у стилу Виминацијума, све у духу традиције и историје Србије.

Своје сугестије је изнела и Снежана Шеваљевић Слободановић, која је предложила изградњу парка за псе. Тај парк би решио пре свега безбедносне проблеме, јер се пси тренутно шетају по парковима где су и деца, а нису сви пси васпитани и социјализовани за слободно кретање на јавним површинама. Истакла је да има веома мало површина намењених искључиво псима. Једини парк за псе налази се у Панчићевој улици, а у Доњем граду би требало издвојити неку површину за такав парк. Снежана предлаже пет мањих површина, као и могућност да Линијски парк буде улепшан парком за псе, где би и људи са других општина могли да доводе своје псе. Као члан Савета за сениоре, Снежана је предложила да се реши проблем поплочавања стазе дужине 100 метара испод пасареле где углавном пролазе старија лица која живе са друге стране Дунава, да би им се омогућио пролазак на два места где је најбезбедније.

Присутан Драган Нешковић је желео да зна колико кошта реализација целокупног Плана развоја. Драган је предложио да се врате надлежности месним заједницама и да оне подносе иницијативе општини.

Ивана Бојовић, одборница Скупштине градске општине Стари град из Одборничке групе "Зелено-леви фронт - Покрет слободних грађана", још једном је усмено изнела примедбе које је Одборничка група "Зелено-леви фронт-Покрет слободних грађана" доставила путем мејла. Изнела је примедбе по питању надлежности Градске општине Стари град да доноси План развоја, будући да позитивним законодавством није предвиђено да градске општине доносе планове, већ неке друге документе јавних политика, и да Градска општина Стари град у смислу Закона о локалној самоуправи није јединица локалне самоуправе која би могла, смела и треба да доноси ову врсту документа, да постоје ограничења у надлежностима градске општине и да су све написане жеље, визије, а не оно што смемо и можемо да радимо као општина, да је општини потребан неки План развоја у наредном периоду, али не седмогодишњи план у смислу члана 9. Закона о планском систему, већ разне стратегије и планове у складу са Статутом Градске општине Стари град, који су усклађени са планским документима Града Београда, и да циљеве градске општине треба остварити путем покретања иницијативе. План, по Иванини речима,

осим што је списак жеља мора да садржи мере које су оствариве и контролисање њиховог извршења је у нашој моћи. Друга примедба је везана за саму процедуру доношења документа, да је нашим позитивним пописима предвиђен већи степен партиципативности и учешћа грађана, јавности и заинтересованих група у израду оваквог Нацрта, и да сваки корак мора бити објављен на сајту. Такође, Ивана је изнела да овакав документ није још увек спреман да иде на усвајање.

Јелица Ивановић, председница Удружења грађана за заштиту културног добра "Косанчићев венац", предложила је уређење падине између Карађорђевог улице и Косанчићевог венца. Њен предлог обухвата хигијенско чишћење и озелењавање падине, изградњу два потпорна зида на улазу на Стару варош, као и сечу дивље дрвећа које разара циглу и уништава споменике културе. Истакла је и незадовољство становника Задарске улице због промене назива те улице. Локални становници желе да сачувају традиционални и културни значај назива улице, која је име добила у знак захвалности Србима из Задра који су финансирани изградњу престонице. Такође, предложила је да се мала месна заједница у Задарској број 2 врати грађанима на коришћење. Као пример добре праксе навела је замену старих стабала липа на Косанчићевом венцу пре 15 година и указала на потребу унапређења комуналног реда, чишћења подрума, уништавања пацова и инсеката, као и уклањања бесправно изграђених објеката.

Милош Вулетић, одборник из Одборничке групе "Зелено-леви фронт - Покрет слободних грађана", је још једном изнео став из њиховог предлога да сматрају да план из формалних и садржинских разлога у овој форми неприхватљив и да је боље да је донето више појединачних докумената у појединачним областима. Милош је тражио додатно појашњење за приоритетни циљ 7. који се налази на страни 60. Прилога, у табели, у којој је један од показатеља и број станова, где је наведено тренутно стање и очекивано увећање од 2200 станова, што је око 300 станова годишње, што би било при врху годишњег раста, са једне стране имамо опадање у броју становника, а као показатељ остварења циља је предвиђено увећање станова, па се поставља питање зашто поред пада броја становника тежимо увећању броја стамбених јединица. Милош је поставио питање зашто је за приоритетни циљ 8. изостављена табела показатеља. Такође, сматра да на страни 170. прилога где је реч о приоритетном циљу – Развој урбаног окружења кроз заштиту и унапређење квалитета ваздуха, није место пројекту уређења академског платоа, јер исто неће допринети побољшању квалитета ваздуха, а нигде се не спомињу субвенције и олакшице за замену неефикасних котлова, за чишћење дворишта, инфраструктура за бицикле и друге средњерочне и дугорочне мере предвиђене у Плану квалитета ваздуха за агломерацију Београд 2021-2031 године. Милош је подржао укључивање грађана у израду планских докумената уз сугестију да се овакви догађаји одржавају мимо радног времена.

Зорица Димитријевић је изложила проблем буке која умањује квалитет живота у зградама, а која долази из хостела и станова који се издају на дан.

Зоран Пауновић је као спортиста и тренер подржао пограме и предложио да се у оквиру наведених мера предвиди и један нови револуционарни вид спорта за старије, актуелан у свету, TRE (trauma release exercises), који је поучан и користан за све узрасте, и има утицај и на психичке и на физичке карактеристике.

Иванка Марковић је питала да ли се циљ 8. Одрживо и пријатно животно окружење – Изградња линијског парка, налази примарно у функцији Града Београда, па тек онда градске општине, да ли пројекат измештања саобраћаја са Студентског трга још увек актуелан и ко је надлежан за одржавање зелених површина и ограда на Студентском парку.

На сва напред наведена питања грађана везано за надлежности Градске општине Стари град и комуналне и грађевинске проблеме одговорио је Бојан Бојић, који је презентовао Нацрт Плана развоја на округлом столу, а такође и на сва тражена појашњења везано за Нацрт. Бојан Бојић је упутио грађане које Нацртом предвиђене мере и пројекти подразумевају њихове предложене програме и акције. За питања која се не тичу конкретно Нацрта Плана развоја, грађани су упућени да се јаве и закажу термин за пријем грађана. Све сугестије за измену техничких грешака изнете на отвореном састанку, осим усмено на самом отвореном састанку, размотрио је и Координациони тим на седници. Будући да је су примедбе наведене на отвореном састанку достављене и путем поште и мејла, исте ће бити обрађене у наставку.

Током трајања трајања јавне расправа, електронским путем и путем поште је пристигло 20 сугестија, примедби и предлога измена.

Проф. др Светлана Стевовић, дипл. грађ. инж., научни саветник за обновљиве изворе енергије и заштиту животне средине, електронским путем и усмено на округлом столу јавне расправе одржаном 23.12.2024. у 12 часова, доставила је следећи предлог измене нацрта Плана развоја Градске општине Стари град за период 2025-2031 тако да гласи: „У поглављу «Паркови, зелене површине и заштићена природна добра» од 117 до 121 стране се говори о претходно урађеном. На крају су само написане 2 уопштене реченице које се односе на план: «У наредном периоду би требало наставити са постојећим пројектима везаним за проширење зелених површина, али пажња би могла да се посвети и преуређењу и проширењу постојећих напуштених или дотрајалих 122 паркова и зелених површина, чиме би се општина Стари град претворила у праву зелену оазу града Београда. Главни правац деловања је повезивање ових активности са реализацијом пројекта Линијски парк, који има капацитет да (у виду пратећих активности) обухвати и сређивање већег броја зелених острва која су сада у запуштеном стању и угрожена. « Предлажем да се направи ПЛАН шта ће се конкретно урадити у наредном периоду и да се то не везује једном уопштеном реченицом само за Линијски парк. ПРЕДЛАЖЕМ: Да се Калемегдану врати дух традиције. Користити модел Виминацијума, са циљем оживљавања историје, за децу и одрасле. Да се избаце кич луна паркови (већи код ЗОО врта и мањи горе ближе Кнез Михаиловој). Забавни паркови за децу треба само да имају елементе од дрвета и природних материјала. Светлוצаве кич вртешке су звуковно, светлосно и културно загађење. Да се на Калемегдан стави више обележја из доба српских владара (да не буде доминантан гроб турског владара). Да се пластични диносауруси из доба јуре преместе даље од срца Калемегдана. Да све улице које немају дрвореде добију жардињере (као у Јовановој) са младим дрвећем, зимзеленим растињем, или цвећем, ако је тротоар узан, тако да не постоји ни једна улица без зеленила и цвећа. То планирати са аутоматским системом за наводњавање „кап по кап“. Да се осмисле олакшице и нађу средства (из ЕУ, или из буџета), да се суфинансирају ЗЕЛЕНИ КРОВОВИ. Да се осмисле олакшице и нађу средства (из ЕУ, или из буџета), да се суфинансирају СОЛАРНИ ПАНЕЛИ на зградама.“

Координациони тим једногласно је одлучио да се делимично прихвати овај предлог и то у делу да се покрене иницијатива да се на простору Калемегданског парка постави више обележја из доба српских владара, као вид културе сећања од националног значаја. Када је реч о делу приговора који се односи на присуство забавних садржаја за децу попут Луна-парка и Дино-парка, председник Координационог тима је констатовао да су сви садржаји на простору Калемегдана добили неопходне сагласности ЈП Београдска тврђава и Завода за заштиту споменика културе Града Београда, те да Градска општина Стари град нема надлежности у том смислу. Такође, констатовано је да је предлог постављања жардињера са младим и зимзеленим растињем дуж улица са мање дрвећа у потпуности у складу предвиђеном активношћу претварања урбаних џепова за мале зелене оазе. Истовремено, предлог суфинансирања соларних панела на зграда, једна је од главних активности које предвиђа Нацрт плана развоја, посебну у делу јавних зграда и школских установа. Примера ради, Градска општина Стари град

је у децембру месецу 2024. године потписала уговор о инсталацији фотонапонских панела капацитета до 50kw на згради ОШ Михаило Петровић Алас. Вредност пројекта је 11.000.000 динара, од чега Градска општина суфинансира скоро 4.000.000 динара из сопствених средстава.

Од стране грађанина Предрага Андрића пристигло је шест засебних предлога измена Нацрта плана развоја. Текстови предлога измене гласе:

Предлог 1:

„Предлог иницијативе за повећање безбедности у близини основне школе Скадарилија и у улицама Дубровачка и Дунавска

Увод:

Безбедност деце, али и других учесника у саобраћају, један је од најважнијих приоритета у сваком урбаном делу града. На основу притужби родитеља и забринутости за безбедност деце испред основне школе Скадарилија, као и на основу броја незгода које су се догодиле у околним улицама, предложено је неколико мера које имају за циљ повећање безбедности на овим критичним локацијама. Ове мере обухватају постављање лежећих полицајаца, побољшање осветљења и сигурности на пешачким прелазима, као и промене у саобраћајној сигнализацији.

Циљ иницијативе:

Циљ иницијативе је да се побољша безбедност саобраћаја у непосредној близини основне школе Скадарилија и на другим критичним локацијама у Дорћолу, а све у циљу спречавања будућих незгода и штитења живота и здравља деце и осталих учесника у саобраћају.

Предложене мере:

1. Постављање лежећих полицајаца испред основне школе Скадарилија:
 - о Пошто је број незгода у непосредној близини школе повећан, као и због велике фреквенције саобраћаја у том делу града, неопходно је поставити лежеће полицајце на улазу у школу.
 - о Лежећи полицајци ће принудити возаче да смање брзину и повећају опрезност у близини школе, посебно у периоду када деца долазе и одлазе из школе.
 - о Постављање ових елемената у саобраћају такође ће допринети повећању свести возача о важности поштовања ограничења брзине у зонама школа.
2. Постављање лежећих полицајаца у Дубровачкој улици:
 - о Након обнове и реконструкције Дубровачке улице, дошло је до повећаног броја возила која се крећу брзином која није прилагођена условима саобраћаја. Како би се смањио ризик од саобраћајних незгода, потребно је поставити лежеће полицајце на критичним тачкама у улици.
 - о Ови лежећи полицајци ће принудити возаче да смање брзину, чиме ће се смањити ризик од несрећа, посебно у зонама где се налазе важне институције и густо насељена подручја.
3. Пешачки прелаз на углу Дунавске и Дубровачке улице:

о На углу Дунавске улице и Дубровачке улице налази се пешачки прелаз који је тренутно недовољно осветљен и опасан за прелазак, посебно ноћу или у условима слабије видљивости.

о Потребно је поставити семафор са тастером за прелазак, који ће омогућити пешацима да безбедно прелазе улицу, а возачима да буду упозорени на присуство пешака.

о Постављање лежећег полицајца на овом прелазу такође ће бити важан корак ка смањењу брзине возила у овом делу улице, где је већ било значајних саобраћајних незгода са повређеним људима.

о Ова мера ће значајно побољшати безбедност свих учесника у саобраћају, нарочито пешака који користе овај прелаз.

Очекивани ефекти:

1. Повећање безбедности ученика и других учесника у саобраћају: Постављањем лежећих полицајаца испред школе и на другим критичним локацијама, као и побољшањем осветљења на пешачким прелазима, значајно ће се повећати безбедност деце, родитеља, али и других грађана који се крећу овим подручјем.

2. Смањење броја саобраћајних незгода: Очекује се да ће овакве мере смањити број незгода у овим улицама, посебно због смањења брзине возила и боље видљивости на пешачким прелазима.

3. Подизање свести међу возачима: Постављање лежећих полицајаца и семафора са тастером за прелазак ће допринети већој свести возача о важности поштовања саобраћајних правила, посебно у зонама где се налазе школе и други јавни објекти.

4. Одрживост и дугорочни ефекти: Повећана безбедност у овим улицама ће имати дугорочне позитивне ефекте на животну средину и здравље становника, али и на квалитет животне средине у целини.

Закључак:

Предложене мере за повећање безбедности испред основне школе Скадарилија, као и у улицама Дубровачка и Дунавска, представљају важан корак ка заштити живота и здравља свих учесника у саобраћају. Постављање лежећих полицајаца, семафора и побољшање осветљења значајно ће унапредити безбедност овог дела града. Стога, позивамо надлежне органе да подрже ову иницијативу и омогуће брзу имплементацију предложених мера.“

Предлог 2:

„Предлог иницијативе за реконструкцију и обнову Чукур Чесме

Увод:

Чукур Чесма је један од најважнијих и најпознатијих споменика културног наслеђа на Старом граду у Београду. Ова историска чесма, која се налази у централном делу Старог града, има велику историјску и архитектонску вредност, али је последњих деценија у све већем стању запуштености и потребна је хитна реконструкција и обнова. Чукур Чесма не само да представља споменик на прошлост Београда, већ је и важан део културног и друштвеног живота овог дела града. У овом контексту, предлагемо иницијативу за њену обнову како би постала значајан туристички, културни и историјски центар на Старом граду.

Циљ иницијативе:

Циљ овог пројекта је да се Чукур Чесма обнови и врати у првобитни изглед, уз модернизацију инфраструктуре и адаптацију за савремену употребу, како би могла да служи као туристичка атракција, као и као место за друштвене и културне активности. Обнова ће омогућити очување овог историјског споменика, али и давање нове вредности у контексту развоја Београда као туристичке дестинације.

Историјска и културна вредност Чукур Чесме:

Чукур Чесма је једна од најстаријих и најпознатијих чесми у Београду, изграђена у периоду османске владавине. Са својим архитектонским стилем који одражава културне и историјске утицаје тог времена, Чукур Чесма је симбол једног периода у историји Београда, али и пример османске урбане и архитектонске традиције. Чесма је не само функционална, већ и уметничко-архитектонски значајан објекат, који са својом декорацијом и једноставним, али елегантним дизајном представља важан део културне баштине нашег града.

Потреба за реконструкцијом:

Чукур Чесма је због старости, као и излагања неповољним временским условима, у значајном степену оштећена и потребна је реконструкција. Радови који би били потребни укључују:

1. Рестаурација архитектонских елемената: Очување и обнова декорација, као што су камени елементи, резбарени орнаменти и прочеља.
2. Обнова водоводне инфраструктуре: Обнова система за довод воде и оспособљавање чесме да поново функционише као јавни извор.
3. Очување оригиналних материјала: У оквиру рестаураторских радова, потребно је пажљиво обновити камене и друге оригиналне материјале како би се очувала историјска верност објекта.
4. Постављање осветљења и сигурносних елемената: Монтирање савременог осветљења које ће омогућити да Чукур Чесма буде видљива и ноћу, као и уградња сигурносних мера ради заштите од вандализма.

Препоруке за развој:

1. Интеграција у туристичку понуду Старог града: Обновљена Чукур Чесма биће важан део туристичке понуде Београда, као један од значајних историјских споменика. Постављање информационих табли и плоча које објашњавају историјски контекст чесме може додатно привући туристе и образовати посетиоце о њеној значајности.
2. Културни и јавни простор: Обновљена чесма може постати место где се организују културни и јавни догађаји, попут музичких и позоришних представа на отвореном, као и други догађаји који ће привући мештане и туристе.
3. Подршка локалној заједници: Обнова Чукур Чесме представља и могућност за подршку локалним предузећима и занатлијама који могу бити укључени у процес обнове, али и касније у функционисању објекта. Укључивање локалних стручњака за рестаураторске радове и рукотворине даје додатну вредност и ојачава економију Старог града.
4. Унапредити јавни простор и приступачност: Уз обнову Чукур Чесме, потребно је обезбедити и бољу инфраструктуру у околини, као што су пешачке стазе, зелене површине и

прилазни путеви који ће омогућити лакши приступ свим посетиоцима, укључујући и особе са инвалидитетом.

Закључак:

Реконструкција и обнова Чукур Чесме представља важан корак у очувању културног наслеђа Београда и Старог града. Обновљена Чесма ће не само бити значајан историјски споменик, већ и центар за културне и туристичке активности, који ће допринети унапређењу животне средине и повећању атрактивности Београда као туристичке дестинације. Стога је потребно овај пројекат укључити у планове развоја општине Стари град, као и у шире градске иницијативе за очување културне баштине и развој туризма.“

Предлог 3:

„Предлог иницијативе за обнову парног купатила браће Крсмановић на Старом граду, улица Цара Душана

Увод:

Парно купатило браће Крсмановић, смештено у улици Цара Душана на Старом граду, представља један од значајних архитектонских и историјских споменика који сведочи о традицији београдског јавног купања. Са свим својим специфичностима и вредностима, ова зграда има велики потенцијал да постане важан елемент у развоју културно туристичке понуде Београда, као и значајан део историјског наслеђа општине Стари град.

Циљ иницијативе:

Циљ ове иницијативе је да се парно купатило браће Крсмановић уврсти у план развоја општине Стари град и да се започне процес његове рестаурације и обнове како би се унапредила културна понуда и туристичка атрактивност Београда. Обнова овог објекта има за циљ да се очува не само његова архитектонска вредност већ и да се успостави као центар за културне и образовне активности, као и као значајна тачка на мапи туристичких атракција.

Историјска и културна вредност:

Парно купатило браће Крсмановић, изграђено у периоду када је Београд био у процесу модернизације, представља пример традиционалне архитектуре јавног купатила, али и важну друштвену установу тог времена. Са својом специфичном архитектуром, као и утицајем на развој друштвеног живота у Београду, овај објекат је део културног идентитета нашег града.

Потреба за обновом:

Објекат парног купатила је данас у стању које захтева хитну обнову како би се спречило даље пропадање и оштећење. Из тог разлога, неопходно је спровести пројекат рестаураторских радова који ће укључивати следеће активности:

1. Рестаурација фасаде и кровне конструкције,
2. Очување и обнова унутрашњег ентеријера, укључујући оригиналне архитектонске елементе,
3. Очување и рестаурација старих система парног купатила,
4. Постављање нових инфраструктурних решења која ће омогућити безбедно коришћење простора, укључујући електричну и водоводну инсталацију,

5. Креирање новог простора за културне и туристичке активности (експозиције, радионице, тематски туризам).

Препоруке за развој:

1. Укључивање у туристичку понуду Београда: Обнова парног купатила браће Крсмановић пружиће могућност да се овај објекат укључи у културно-туристичку мрежу Београда. Кроз тематске туре, као и различите догађаје, овај простор може постати један од важних пунктова за туристе који желе да упознају историју и културу Београда.

2. Образовни и културни центар: Поред своје историјске функције, обновљено парно купатило може постати центар за образовање и културне активности, као што су изложбе, предавања, радионице и тематски догађаји, који ће допринети очувању традиције јавних купатила у Србији.

3. Развој инфраструктуре: У оквиру обнове, потребно је планирати и изградњу одговарајуће инфраструктуре како би се осигурала безбедност посетилаца, као и приступачност особама са инвалидитетом, уз уважавање потреба савременог туризма и јавних простора.

4. Промоција на међународном нивоу: Када се обнови, парно купатило може постати део шире туристичке стратегије Београда, са фокусом на европске и међународне туристе који су заинтересовани за посету историјским и културним споменицима.

Закључак:

Обнова парног купатила браће Крсмановић је важан корак ка очувању и популаризацији културног наслеђа Београда. Његова обнова ће не само допринети очувању историје већ и стимулирати развој културног и туристичког живота на Старом граду. Ова иницијатива има велики потенцијал да се уклопи у планове развоја општине Стари град и да постане значајан део будуће туристичке понуде Београда.“

Предлог 4

„Предлог иницијативе за обнову улица на Дорћолу

Увод:

Дорћол, као један од најстаријих и најзначајнијих делова Београда, представља културно-историјски центар који се одликује богатом архитектуром, урбаним наслеђем и јединственом атмосфером. У последњим годинама, уз све већу урбанизацију и раст популације, на овим улицама на Дорћолу појавили су се проблеми са инфраструктуром, што угрожава квалитет живота и туризам у овом делу града. У том контексту, потребно је провести свеобухватну реконструкцију и обнову следећих улица: Цара Уроша, Скендер Бегова, Јеврејска, Браћа Барух и Високог Стевана, како би се унапредио животни стандард становника, као и туристичка понуда овог дела Београда.

Циљ иницијативе:

Циљ иницијативе је да се ове улице у Дорћолу реконструишу и обнове у складу са савременим урбанистичким стандардима, а у исто време очувају њихова историјска и културна својства. Реконструкцијом ових улица, допринеће се побољшању инфраструктуре, безбедности саобраћаја, као и стварању пријатнијег и функционалнијег јавног простора за све посетиоце и становнике овог подручја.

Предложени радови по улицама:

1. Цара Уроша (од Дунавске до Душанове улице):
 - о Реконструкција асфалтне подлоге: Ремонт и уређење саобраћајних трака и тротоара како би се обезбедила боља безбедност и проток саобраћаја.
 - о Обнова инфраструктуре: Постављање нове водоводне, канализационе и електричне инфраструктуре, са посебним акцентом на енергетску ефикасност и одрживост.
 - о Зелене површине и осветљење: Уређење постојећих и нових зелених површина, као и уградња савременог осветљења које ће омогућити сигурност током ноћи.
2. Скендер Бегова (од угла са Цара Уроша до угла са Добрацином):
 - о Обнова тротоара и саобраћајница: Постављање нових плочника и асфалтирање саобраћајница уз максимално очување аутентичности историјске градње.
 - о Побољшање безбедности: Постављање свих потребних саобраћајних знакова, светала и сигурносних елемената за пешаке, као и редизајн паркинг места.
 - о Културне тачке: Инсталирање информационих табли и плоча које ће објаснити историјски значај улице.
3. Јеврејска улица (од угла са Мике Аласа до улице Цара Душана):
 - о Реконструкција и уређење јавних површина: Креативна обнова јавних простора са нагласком на очување историјског карактера улице.
 - о Побољшање инфраструктуре: Постављање нових инсталација за воду и електричну енергију, као и редизајн саобраћајних токова.
 - о Туристички потенцијал: С обзиром на историјски значај улице, потребно је додати и информативне тачке за туристе, као и направити простор за тематске догађаје.
4. Браћа Барух (од Душанове до Солунске улице):
 - о Реконструкција тротоара: Постављање нових, безбедних и приступачних плочника уз укључивање елемената урбаног дизајна који ће се уклопити у околну архитектуру.
 - о Промена саобраћајне сигнализације: Разматрање прерасподеле саобраћајних трака како би се повећала безбедност и побољшала функционалност саобраћаја.
 - о Побољшање јавног осветљења: Постављање савременог и енергетски ефикасног осветљења које ће омогућити бољу видљивост и сигурност.
5. Високог Стевана (од угла са Кницаниновом до Дубровачке улице):
 - о Потпуна реконструкција улице: Уређење асфалтне подлоге и тротоара, у складу са захтевима за безбедност и естетику.
 - о Уређење јавних простора: Формирање нових зеленила, цветних и друштвених простора који ће бити места за одмор и рекреацију.
 - о Инфраструктурни радови: Реконструкција водовода и канализације, као и унапређење инфраструктурних инсталација.

План развоја и очекивани ефекти:

1. Побољшање квалитета живота становника: Обнова улица ће побољшати свакодневни живот становника Дорћола, обезбедити сигурне и пријатне услове за ходање и саобраћај, као и створити простор за јавне и културне догађаје.
2. Развој туризма: Пошто се ради о једном од најатрактивнијих делова Београда, ова иницијатива ће допринети развоју туризма, јер ће реконструисане улице бити лакше доступне туристима који посећују историјски важне локације на Дорћолу.
3. Урбана и друштвена оживљавања: Обнова улица ће дати нови живот овим подручјима, привући нове инвестиције и допринети естетској вредности Дорћола као градског региона. Нове зелени површине, паркови и јавни простори ће побољшати квалитет јавног живота.
4. Одрживи развој: Планирани радови укључују енергетски ефикасне и одрживе инфраструктурне решења која ће смањити утицај на животну средину.

Закључак:

Реконструкција улица на Дорћолу представља значајан корак ка унапређењу урбане структуре Београда и побољшању квалитета живота његових становника. Ова иницијатива ће такође допринети повећању туристичке атрактивности и економском развоју овог историјског дела града, чиме ће Београд добити модерно, али истовремено и историјски очувано урбано окружење. Стога, ова иницијатива треба бити укључена у дугорочне планове развоја општине Стари град.“

Предлог 5:

„Предлог обележавања годишњице поводом 140 година од рођења Милана Капетановића, чувеног Српског архитекте и политичара из прве половине 20. века

Милан Капетановић је рођен у Београду 10. септембра 1859. године. Био је један од главних архитеката у то доба у Београду и Србији. Био је министар народне привреде. Милан Капетановић пројектовано је многе грађевине као што су дом Јеврема Грујића сазидао 1896 године, кућа Бете и Ристе Вукановића, пројектовано је и прву модерну школску зграду у Београду-Дорћолску основну школу у улици Цара Душана, пројектовано је и зграду Класне лутрије у улици Васе Чарапић. Сматрам да има простора и могућности да се одужимо Милану Капетановићу и да на неку од његових задужбина поставимо таблу или споменик. И тако не дамо забораву дела која је Милан Капетановић учинио за нашу општину Стари град и Дорћол.“

Координациони тиме једногласно одлучио да се прихвате први, други и пети предлог предлог, а да се делимично прихвати предлог број 4, односно да се одбија део наведеног предлога и то: „Уређење јавних простора: Формирање нових зеленила, цветних и друштвених простора који ће бити места за одмор и рекреацију. Инфраструктурни радови: Реконструкција водовода и канализације, као и унапређење инфраструктурних инсталација.“ Наиме, формирање нових зелених површина, садња нових и попуњавање постојећих дрвореда, те реконструкција водоводне и канализационе мреже, као и формирање нових места за одмор и рекреацију, већ су предвиђени у Нацрту документа.

Од стране грађанина Марка Бастаћа, пристигло је 7 предлога измена и допуна Нацрта плана развоја Градске општине Стари град за период 2025-2031. године. И то:

Предлог 1

„Област 5.4 Предлаже се формирање нове тачке у оквиру описа активности и пројеката за достизање циљева развоја 5.4.14. Изградња мултифункционалних терена намењених за више спортова, на вештачкој подлози, у двориштима основних школа. Носилац пројекта: општина Стари град, Град Београд.“

Предлог 2

Област 5.5 „Предлаже се формирање нове тачке у оквиру описа активности и пројеката за достизање циљева развоја: „Предлог иницијативе за увођење зоне успореног саобраћаја. Нова тачка која би се односила на претварање оређених улица у зону успореног саобраћаја, како би се омогућило бициклистима да користе те улице, услед мањег броја бициклических стаза.“

Предлог 3

Област 6 „Нова тачка (одредити у коју област убацити). Помоћ родитељима који имају децу са аутизмом. Носилац реализације Градска општина Стари град“

Предлог 4

Област 7.3. „После тачке 7.3.2. у оквиру описа активности и пројеката за достизање циљева развоја, која се односи на реконструкцију фасада, убацити нову тачку 7.3.3. која гласи: Стари град постаће прва општина без графита. Покретање акције и пројекта да Стари град постане прво место у Србији без графита, уз високе новчане казне за исцртавање графита на фасадама, као и прекривање истих антиграфитном фарбом кроз програм чишћења и обнове фасада, чиме дугорочно спречавамо даље нарушавање естетике Старог града.“

Предлог 5

„Пијаца Скадарлија - У постојећу тачку о изградњи нове пијаце додати да ће у расправи о изгледу пројекта реконструкције пијаце Скадарлија, који се односи на сам изглед пијачног дела, обавезно учествовати и грађани општине Стари град, кроз јавне расправе и друге видове изјашњавања.“

Предлог 6

ОБЛАСТ 7.5 „Предлаже се формирање нове тачке у оквиру описа активности и пројеката за достизање циљева развоја 7.5.5 а којом бице покренула иницијатива за прилагођавање паркинг зона потребама становника Старог града. Мењање паркинг зона, тј укидање треће зелене зоне, и мењање постојећих, смањивање доступног времена за паркирање, са циљем да смањимо број возила које ће долазити у центар града. Идеја је да дођемо до одређеног броја паркинг места, 20% од постојећих које ће користити искључиво становници Старог града.“

Предлог 7

„2.3. Приоритетни циљ: Унапређење и развој капацитета терцијарног сектора привреде. У делу о оснивању Туристичке организације ГО Стари град навести: статутом организације, који ће бити усвојен, ближе се уређује делатност, средства за оснивање и рад, унутрашња организација, надлежност и начин рада органа Туристичке Организације Градске општине Стари град. Ова организације ће се бавити организацијом манифестација, сарадњом са туристичким организацијама, као и међународном сарадњом у овој области.“

Координациони тиме једногласно одлучио да се прихвати свих седам горе наведених предлога измена и допуна, те се налаже да се изврши ажурирање табеле описа активности и пројеката за достизање циљева развоја.

Радослав Марјановић је доставио предлог да се у опису активности и пројеката за достизање циљева развоја у области 7.3 Унапређење услова становања и урбаног комфора уврсти нова тачка 7.3.13: Покретање иницијативе да се реконструише и адаптира пролаз Безистан и Чавкетовог пасажа. Реч је пролазима који се налазе у веома запушеном стању опасном по пролазнике. Градска општина Стари град ће иницирати ургентно санирање пролаза Безистан и уређење Чавкетовог пасажа, који је такође годинама девастиран. Реконструкција Безистана и Чавкетовог пролаза обухвата радове на ревитализацији фонтане са скулптуром, замени подних облога и постављање нових камених плоча, новом осветљењу и зеленилу. Осавремениће се веза Трга Николе Пашића са Улицом Теразије и оформити безбедан и визуелно обликован приступ ка Нушићевој улици. Овом интервенцијом ће са недавно окончаним радовима на Тргу Николе Пашића и планираним у Нушићевој улици, цео кварт бити функционална, безбедна и естетски усклађена целина.

Координациони тим је једногласно прихватио горе наведени предлог.

Од стране грађанина Марка Богдановића пристигло је пет предлога допуна текста Нацрта плана развоја. И то:

Предлог 1

„Опис приоритетних циљева: додати, поред очувања културно-историјске баштине и реченицу: “Очување постојећег архитектонског фонда”.“

Предлог 2

„Приоритетни циљ: Комфорна урбана инфраструктура и мобилност. У делу који описује будући Линијски парк, додати паркинг на ободу парка који су преко потребни становницима Доњег Дорђола. Недостатак паркинг места је један од опште познатих проблема на Старом граду.“

Предлог 3

„Приоритетни циљ: Комфорна урбана инфраструктура и мобилност. У делу који говори о пијаци Скадарлија, пијаца не сме бити наткривена било каквим кровним покривачем. Поучени смо лошим искуством Палилулске пијаце. Уништила би се визура јединственог трга у Србији.“

Предлог 4

„Приоритетни циљ: Комфорна урбана инфраструктура и мобилност – у делу где се говори о туризму нагласити потребу за повећањем броја стајалишта за туристичке аутобусе, такозване плаве траке, као и већу проточност на већ постојећим плавим тракама која може да се повећа враћањем допунских табли које скрећу пажњу возачима на дозвољену минутажу.“

Предлог 5

„Приоритетни циљ 8: Одрживо и пријатно животно окружење- У делу који помиње културно-историјско наслеђе, додати и термин “архитектонско наслеђе”. Општина Стари град спада у ред архитектонски најзначајнијих општина Србије. У складу са тим предлажем обнову, реконструкцију старих здања која су нестала током историје а њихова архитектура нам је

позната, као што је стара зграда Народне Библиотеке Србије, на Косанчићевом Венцу, зграда Ђумрукане у Карађорђевој, Теразијске фонтане и многих других на местима где је то могуће на начин како ће се сада реконструисати пошта у Савској. Посебно бих позвао на обнову скулптуре Меркура која се налазила на крову угаоног објекта на раскрсници Хиландарске и Влајковићеве, на броју 32. Ово су само неки од примера наслеђа које треба сачувати на Старом граду.“

Координациони је једногласно одлучио да се делимично прихвате предлози и то горе наведени предлози 1 и 4 у целости. Одбија се предлог 2 у којем се предлаже покретање иницијативе за изградњом нових паркинга на ободу будућег Линијског парка из разлога што се у пројекцијама Града Београда предвиђа изградња две поздземне гараже: „Скадарлија“ и „25. мај“. Такође, констатује се да су предлог број 3, а који се тиче будућег изгледа пијаце Скадарлија и залагања да идејно решење сачува „отворени-ненаткривени концепт“ пијаце, већ уврштен у Нацрт плана развоја као такав. Предлог број 5 се одбија, будући да је реч о искључивој надлежности Града Београда и Републике Србије. Изградња некадашњих здања, порушених у Другом светском рату, попут Народне библиотеке Србије на Косанчићевом венцу се не налази у средњорочним пројекцијама Града Београда, па се стога у овом тренутку, не може са сигурношћу уврстити у План развоја Градске општине Стари град.

Одборничка група Зелено-леви фронт -Покрет слободних грађана у Скупштини ГО Стари град доставила је електронским путем у недељу 22.12.2024. године неколико коментара и сугестије, у односу на Нацрт Плана развоја Градске општине Стари град за период 2025. – 2031. године и то:

„Поводом Нацрта плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. г, који је објављен на веб сајту општине Стари град дана 29.11.2024. године, одборничка група у Скупштини општине Стари град “Зелено-леви фронт – Покрет слободних грађана” подноси овим путем следеће кометаре и примедбе.

1. Надлежност за доношење Плана развоја Градске општине Стари град

ГО Стари град донела је 5.5.2022. године Одлуку о покретању поступка израде Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године. Одлуком донетом на седници Скупштине ГО Стари град дана 27.11.2024. измењена је Одлука у делу који се односи на период важења, тако да се одлука сада односи на покретање поступка израде Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године. Првобитна Одлука о покретању поступка донета је на основу члана 32. ст 1. тачка 4 и чл. 66, став 3. Закона о локалној самоуправи, као и чл. 5 Закона о планском систему РС (“Сл. гласник РС”, бр. 30/2018). Сматрамо, међутим, да Градска општина Стари град није надлежна за доношење ове врсте планског документа – плана развоја – имајући у виду да у складу са позитивним законодавством Републике Србије, посебно одредбама Закона о локалној самоуправи, градска општина нема статус јединице локалне самоуправе, а да је одредбом чл. 5 Закона о планском систему предвиђено да документе планског развоја доносе:

Народна Скупштина РС – План развоја РС, Просторни план РС

Влада РС – инвестициони план

Аутономна покрајина – План развоја АП, Просторни план АП

Јединица локалне самоуправе – План развоја ЈЛС, ген. урбанистички план ЈЛС

Дакле, Закон о планском систему предвиђа више нивоа докумената јавног планирања, почев од плана развоја и других планова Републике Србије, преко планова развоја АП Војводина, све до планова развоја локалне самоуправе, међутим не предвиђа надлежност градске општине за доношење плана развоја градске општине.

Тако се у чл. 9 овог Закона наводи да “план развоја јединице локалне самоуправе јесте дугорочни документ развојног планирања, који за период од најмање седам година усваја скупштина јединице локалне самоуправе, на предлог надлежног извршног органа јединице локалне самоуправе”.

Проблем је, међутим, што ГО Стари град, као ни друге градске општине у саставу Града Београда, немају статус јединице локалне самоуправе дефинисан важећим Законом о локалној

самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон), Законом о главном граду и Статутом града Београда. Наиме, у складу са чл. 3 Закона о локалној самоуправи, "локална самоуправа остварује се у општини, граду и граду Београду (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе)". Према томе, како градске општине нису самосталне јединице локалне самоуправе, већ су територијалне јединице у оквиру Града Београда, оне немају право нити обавезу да доносе планове развоја, како је предвиђено чл.

9 Закона о планском систему. Градска општина Стари град може и треба да доноси неке друге планске документе примереније њеној ограниченој надлежности: програме и акционе планове из области за које је надлежна и који су у складу са планским документима Града Београда. Потпуно у сагласности са овим, у члану 15 Статута ГО Стари град (према изменама од 27.08.2019.) међу набројаним надлежностима ГО Стари град, наводи се:

- доноси план јавних инвестиција градске општине (тачка 2)
- доноси програме и спроводи пројекте развоја градске општине (тачка 3)
- доноси стратегије од локалног значаја у складу са актима Града (тачка 4)
- доноси план јавног здравља за подручје градске општине (тачка 17)
- доноси програм развоја спорта на нивоу градске општине (тачка 19)
- утврђује акциони план политике за младе на подручју Градске општине (тачка 20)

Дакле, важећи Статут Градске општине Стари град не предвиђа њену надлежност за доношење седмогодишњег Плана развоја општине нити једног другог документа јавног планирања, већ само низ докумената јавних политика (стратегија, програм, акциони план).

Из свега овога произлази да је доношење Плана развоја Градске општине Стари град на основу чл. 9. Закона о планском систему РС изван њененадлежност и као такво незаконито.

2. Процедура доношења нацрта

Процедура у којој је до сада припреман овај плански документ није у складу са начелима прокламованим Законом о планском систему, пре свега начела јавности и партнерства (чл. 2, тачка 11) које подразумева да се документи јавне политике утврђују у оквиру транспарентног и консултативног процеса, односно да се током израде и спровођења планских докумената, као и анализе ефеката и вредновања учинака јавних политика, спроводи транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама и циљним групама, укључујући и удружења и друге организације цивилног друштва, научно-истраживачке и друге организације, водећи рачуна да се омогући остваривање појединачних правних и других интереса свих заинтересованих страна и циљних група, уз истовремену заштиту јавног интереса; У том смислу Законом о планском систему предвиђени су неки обавезни кораци које надлежни предлагач мора да спроведе у поступку доношења неког планског документа или документа јавне политике:

- Обавеза објаве отпочињања рада на документу јавне политике (члан 32)

„Надлежни предлагач је дужан да обавести јавност о почетку израде документа јавне политике објављивањем обавештења на својој интернет страници, а ако је надлежни предлагач орган државне управе то обавештење се објављује и на порталу е-Управа, седам радних дана од дана почетка израде тог документа“

- Обавеза представљања налаза спроведене анализе ефеката (члан 33)

„Надлежни предлагач представља налазе и податке о обиму и методама спроведене ex-ante анализе ефеката јавне политике и резултатима ex-post анализе ефеката већ спроведених јавних политика у оквиру самог документа јавне политике, како би надлежни доносилац имао релевантне податке за доношење одлуке по том питању и како би јавност била упозната са разлозима доношења тог документа. Надлежни предлагач је дужан да налазе спроведене анализе ефеката, заједно са предлогом документа јавне политике, објави на својој интернет страници у интегралном облику најкасније на дан отпочињања јавне расправе.“

- Обавеза спровођења консултација у свим фазама израде документа јавних политика (члан 34)

5

„Надлежни предлагач је дужан да омогући учешће свих заинтересованих страна и циљних група у процесу консултација, које спроводи током израде документа јавних политика. У зависности од обухвата документа јавне политике у процес консултација се укључују заинтересоване стране и циљне групе из реда грађана и привредних субјеката, удружења грађана или привредних субјеката и других организација цивилног друштва, научно-истраживачких, струковних и других организација, као и представници државних органа, локалних власти и осталих учесника у планском систему који спроводе или у односу на које се спроводи та политика.

Надлежни предлагач разматра сугестије које током консултација износе заинтересоване стране и циљне групе. Надлежни предлагач информисе учеснике консултација о резултатима спроведених консултација, а посебно о разлозима због којих одређене сугестије нису укључене у документ јавне политике. Информације о резултатима спроведених консултација, који нарочито обухватају податке о консултованим странама, обиму и методима консултација, питањима о којима се расправљало током консултација, затим примедбама, сугестијама и коментарима који су узети у разматрање и онима који нису уважени, као и о разлозима за њихово неприхватање, надлежни предлагач представља у оквиру документа јавне политике.

Ако се приликом израде документа јавних политика не спроводи анализа ефеката, информације о резултатима спроведених консултација прилажу се уз предлог документа јавне политике, као посебан прилог. Надлежни предлагач је дужан да информације о резултатима спроведених консултација објави на својој интернет страници најкасније у року од 15 дана од дана завршетка консултација. Надлежни предлагач може, имајући у виду резултате консултација које спроводи током израде документа јавних политика, донети одлуку да у радну групу за израду тог документа укључи репрезентативне представнике заинтересованих страна и циљних група.“

У конкретном случају такве партиципативности шире заједнице није било, или је она била битно ограничена:

- Одлука о покретању поступка припрема и пратећи акти није предвидела процедуру која обухвата транспарентно учешће јавности, у складу са цитираним законским одредбама
- Немамо конкретних података о учешћу заинтересованих страна и циљних група у досадашњем поступку
- Шира јавност није имала могућност да све фазе овог поступка прати путем објава на интернет презентацији ГО Стари град

6

- Нацрт документа у свом уводу не садржи конкретне податке о учесницима и резултатима консултација, у смислу чл. 34, став 4 Закона о планском систему.

Због свега овога сматрамо да је предложени Нацрт донет у поступку који не задовољава стандарде транспарентности и учешћа грађана које законодавац захтева.

3. Опште примедбе на садржину документа

Ако апстрахујемо ненадлежност и процедуралне недостатке, долазимо до садржине документа.

Имајући у виду да је тема ове јавне расправе доношење Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године, садржину предложеног нацрта можемо проценити имајући у виду одредбе Уредбе о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Сл. гласник РС", бр. 107/2020) која прописује обавезне елементе плана развоја ЈЛС:

1. Увод – не садржи податке о времену израде плана развоја, нити о спроведеним консултацијама са заинтересованим странама (захтев чл. 3, став 2 Уредбе), а прилог документа нема података о “спроведеним консултацијама, о учесницима консултација, временском периоду у којем су спроведене и методама које су коришћене, о прихваћеним, односно примедбама, сугестијама и коментарима који нису уважени, као и разлозима за њихово неприхватање.” – још једно инсистирање на партиципативности које овде није било.

2. Преглед и анализа постојећег стања - "Преглед и анализа постојећег стања .. садржи приказ друштвеног и економског развоја и стања у области животне средине и инфраструктуре уз коришћење изабраних (релевантних) квантитативних показатеља, преглед развојних потенцијала и препрека за развој јединице локалне самоуправе, преглед релевантних планских докумената на републичком и покрајинском нивоу и међународних кретања од значаја за развој аутономне покрајине."

Уместо тога, аутори документа су овај сегмент схватили као осликавање постојећег стања, па тако често наилазимо на описе уместо података, паушалне оцене, а када и имамо бројке оне су често очигледно погрешне, или контрадикторне. Тако су, на пример, погрешни подаци о наталитету и морталитету (увећани 10 пута!), податак о броју основних школа (на једном месту је 7, на другом 8), погрешан број средњих школа... Ово је сегмент документа који је у највећој мери жртва померања рокова и вишегодишњег одлагања да се овај нацрт предочи јавности, без накнадног проверавања и ажурирања података. Подаци који су у неком тренутку можда били тачни, протеком година више то нису. Осим тога, у нацрту је у потпуности изостао преглед релевантних планских докумената хијерархијски вишег ранга (План развоја Града Београда).

3. Приоритетни циљеви развоја – Аутори наводе попис циљева веома креативних али нејасних и неразумљивих назива, чему није место у било ком планском документу. Развојни циљеви у сваком случају морају бити усклађени са циљевима из планова вишег ранга.

4. Показатељи учинка - „За праћење остваривања приоритетног циља утврђеног у плану развоја јединице локалне самоуправе утврђују се показатељи учинка, а за сваки од њих утврђују се почетне вредности, циљне вредности, рок за њихово достизање и извори провере.“ У конкретном документу негде имамо, негде немамо наведених показатеља учинка (нпр. приоритетни циљ бр. 8 „Одрживо и пријатно окружење“ нема у нацрту дефинисане показатеље нивоа остварења циља). Почетне вредности негде имају ознаку из ког периода је базна вредност (2020, 2021) али за већи део почетних вредности не знамо од када потиче. Показатељи учинка нису орочени, а извори провере не постоје ни за једну предложену меру.

4. Начелне примедбе на предложене мере и активности

Што се тиче мера, Уредба предвиђа да преглед и опис мера за постизање одређеног приоритетног циља „садржи назив мере, начин на који мера доприноси остваривању одређеног приоритетног циља утврђеног у плану развоја јединице локалне самоуправе, идентификовање активности за спровођење мере, анализу ефеката мере на правна, физичка лица и буџет, назив институције одговорне за координацију спровођења мере, процену финансијских средстава потребних за њено спровођење и идентификацију извора из којих ће се та средства обезбедити“. Аутори овог нацрта су се определили да у највећем броју наведених мера избегну навођење процене финансијског трошка одређене мере - дакле не зна се ни приближно колико би која мера коштала грађане – нити се наводи евентуални извор финансирања. Даље, Уредба захтева да се за сваку меру дефинише тело, орган или институција одговорна за њено спровођење, што у овом нацрту није урађено за све мере. Предложене активности и мере нису увек усклађене са надлежностима градске општине, са овлашћењима неког општинског органа, установе или јавног предузећа, већ оне махом ту надлежност далеко превазилазе. Као мере и активности у плану градске општине Стари град, наводе се активности републичких органа, планиране активности Града Београда, разних секретаријата и других институција којима не управља градска општина нити општинско веће. Једини заједнички именоватељ свих тих мера и активности је да су презентовани у медијима и да се њихово извршење очекује једног дана на територији наше општине, или, као у случају очекиване изложбе ЕХРО 2027, да ће се њен утицај рефлектовати на грађане Старог града као „допринос осећању поносне припадности заједници“. Овакав начин планирања мера потпуно је супротан Закону о планирању јер ни општина, нити њени органи не могу спроводити овакве мере и активности (немају за тако нешто ни овлашћења, ни надлежност, нити средства), нити могу пратити њихово спровођење и извршење, чиме се у старту стављају у позицију пуког посматрача и навијача. У таквој ситуацији доношење планског документа губи сваки други смисао осим пропагандног.“

Координациони тим за израду Нацрта плана развоја Градске општине Стари град једногласно је констатовао следеће: Закон о планском систему Републике Србије (2018) дефинише надлежности и обавезе у вези са израдом и доношењем планских докумената у Србији. Према овом закону, план развоја је документ стратешког значаја који обавезно доносе Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе. Према градске општине Града Београда нису формално чланом Закона наведене као доносиоци тог планског акта, ниједним позитивним прописом се градским општинама не искључује та могућност. У прилог томе, мора се узети у обзир документ који је Влада Републике Србије у априлу 2020. године објавила документ под називом: „Смернице за израду планова развоја Републике Србије“, објављен на сајту Републичког Секретаријата за јавне политике, а који представља ближе тумачење Закона о планском систему.

На страни 10. поменутог документа дефинисани су учесници израде планског система и то:

- учесници у планском систему који утврђују јавне политике на нивоу ЈЛС: градско/општинско веће и скупштина града/општине. Они утврђују јавне политике усвајањем одговарајућих докумената (као што су планови, стратегије, програми и др.), док су
- остали учесници у планском систему на нивоу ЈЛС: градоначелник/председник општине, градска/општинска управа (и унутар управе посебне организационе јединице у складу са својим надлежностима), као и **организације и институције чији је ЈЛС оснивач (индиректни буџетски корисници). Њихово учешће огледа се у предлагању/иницирању планских докумената, изради нацрта истих, праћењу, спровођењу, припреми извештаја о спровођењу итд.**

С тим у вези, будући да Градска општина Стари град за оснивача има Град Београд као ЈЛС, те да је индиректни буџетски корисник Града Београда, једногласно се одбија коментар да Градска општина нема право да усваја овакву врсту стратешког планског документа. План развоја је у складу са чланом 15 Статута Градске општине Стари град (према изменама од 27.08.2019.) и тачком 4 стратешки плански документ од локалног значаја за Градску општину Стари град, истовремено у складу са хијерархијски вишим планским документима. Смернице за израду планова развоја доступне на линку: https://rsjp.gov.rs/wp-content/uploads/Prirucnik-za-lokalnu-samoupravu-web_final.pdf. У вези са приговорима о обавезном спровођењу консултација у свим фазама израде докумената јавних политика и ставом да је предложени Нацрт донет у поступку који не задовољава стандарде транспарентности и учешћа грађана, Координациони тим једногласно одбија те врсте примедби и констатује да је Скупштина градске општине Стари град 5.5.2022. године усвојила Одлуку о покретању поступка израде Плана развоја Градске општине Стари град и исту објавила на званичном сајту општине са позивом грађанима и свим заинтересованим странама и организацијама цивилног друштва да узму учешће у раду тематских радних група и допринесу процесу израде давањем предлога и сугестија. Такође, Градска општина Стари град је током целог процеса имала консултативну подршку Београдске банкарске академије, експерата из области економије, менаџмента и финансија. Истовремено, током израде Нацрта плана, Градска општина Стари град је од 2022. до 2024. године путем попуњавања укупно 11.000 потписаних упитника Старограђана о пројектима, мерама, активностима, пољима унапређења у потпуности испунила законом предвиђену обавезу спровођења консултација са великим бројем грађана током израде документа, уз укључивање репрезентативних представника заинтересованих страна и циљних група.

Једногласно се одбија и примедба и констатација да је израда планског документа неоправдано померана и пролонгирана. Наиме, у циљу израде документа, прибављања анализе стања и што реалније пројекције планираних активности, како Града Београда на територији староградске општине, тако и Градске општине Стари град, радне групе су континуирано обављале консултације са јавним предузећима и градским институцијама на тему израде нацрта Плана развоја. Имајући у виду да су наведене радне групе у свом раду биле директно упућене на све градске институције, прибављање података релевантних за израду стратешког планског документа је било додатно отежано чињеницом да су најпре у априлу 2022. године одржани избори за одборнике Скупштине града Београда, потом превременим изборима у децембру 2023. године и јуну 2024. године локалним изборима за одборнике Скупштине града Београда и изборима за одборнике Скупштине градске општине Стари град. Посебно узимајући у обзир да су Град Београд и Градска општина Стари град били у режиму тзв. привременог финансирања, те да су и пројекције градског буџета у области капиталних инвестиција на територији Старог града имале значајне измене, спровођење свих припремних планских активности и обавеза у домену стратешког планирања и израде документа морало је бити пролонгирано за крај 2024. године.

Координациони тим једногласно прихвата примедбе и сугестије Одборничке групе „Зелено-леви фронт-Покрет слободних грађана“ у Скупштини ГО Стари град у деловима који се односе на исправку података и техничких грешака које се односе на статистички приказ стопе наталитета и морталитета, податак о броју основних и средњих школа на територији Градске општине Стари град, као и да се у Приоритетном циљу бр. 8: Одрживо пријатно окружење, табели 13: Показатељи напретка по приоритетним циљевима и списак мера, активности и пројеката за њихово остварење наведе табеларни приказ показатеља учинка, по узору на остале приоритетне циљеве.

На седници је у закључку констатовано да је од укупно 20 предлога и примедби пристиглих електронским путем и путем поште у потпуности прихваћено 13 предлога грађана, а да је 7 примедби и предлога делимично усвојено, односно делимично одбијено. Ниједан предлог није у потпуности одбијен. Истовремено, веома је важно истаћи чињеницу да је током трајања јавне расправе, електронским путем и путем редовних недељних пријема грађана евидентирано 157 упита грађана на тему саджине Нацрта плана развоја. У разговору са грађанима констатовано је су сви предложени програми, активности већ предвиђени Нацртом плана развоја.

С тим у вези, Координациони тим, на седници одржаној 23. 12. 2024. године једногласно предлаже да се горе наведене измене уврсте у финални текст Нацрта Плана развоја Градске општине Стари град за период од 2025. до 2031. године, истовремено дајући сагласност да се проследи Већу, односно Скупштини градске општине Стари град на усвајање.

ПРЕДСЕДНИК КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА

Радослав Марјановић

